

Людмила ГОЛНАЧ

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет

Ігор ЛОЙКО

магістр
кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ І ВИДИ КАПІТАЛУ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ

В основу соціальних і економічних реформ нашої держави повинно бути покладене розуміння того, що охорона здоров'я – це не просто складова соціальної сфери, що потребує бюджетного фінансування, а пріоритетна, найбільш перспективна та соціально-інвестиційна сфера, від якої залежить розвиток цієї держави. Інвестиції в охорону здоров'я мають інфраструктурний характер, тобто створюють умови для ефективної участі працівників у виробничому процесі (фізично здорові люди рідше хворіють, можуть працювати з повною віддачею). З впевненістю можемо стверджувати, що сьогодні інвестиції в людину, її потенціал набувають стратегічного значення. Однією з важливих умов розвитку системи охорони здоров'я є вирішення проблем, пов'язаних з ефективним управлінням галузі, у тому числі й розробка та обґрунтування наукових підходів до розвитку механізмів управління капіталом закладів охорони здоров'я.

Згідно з одним із принципів фінансового обліку, а саме – принципу автономності, юридична особа володіє особистим майном, яке є відокремленим від майна засновників. Таке майно необхідне для організації, ведення господарської діяльності й отримання зиску. На етапі створення підприємства, установи, організації дане майно чи інші види ресурсів вносять засновники підприємства (учасники) у формі статутного, пайового капіталу, а в процесі діяльності формуються й інші види капіталу – додатковий, резервний, нерозподілений прибуток, який може бути реінвестицією у наступну діяльність. Названі види є власним капіталом підприємства, установи. Однак, для розвитку діяльності й розширення її масштабів, часто й для підтримки ритмічної поточної роботи установи, власного капіталу не достатньо. А відтак, необхідно використовувати залучені зі сторони ресурси. Залучені ресурси мають боргову природу та потребують погашення у майбутньому, їх ідентифікують як зобов'язання.

Використовуючи термінологію фінансового обліку, власним капіталом є різниця між активами і зобов'язаннями. Враховуючи те, що усі медичні заклади можна поділити на два сектори – суспільний (мережа державних і комунальних закладів) та комерційний (мережа приватних установ, які є суб'єктами ринку медичних послуг), капітал лікувально-профілактичних закладів – це загальна величина коштів у матеріальній, нематеріальній та грошовій формах, що вкладається в активи, з метою функціонування цих закладів, спрямоване на відновлення, зміцнення та збереження здоров'я людини, а також з метою отримання доходу [1]. Склад капіталу лікувально-профілактичних закладів можна розглядати під двома кутами зору:

- капітал як джерело фінансових ресурсів (через пасив балансу);
- капітал як засоби, якими оперує заклад (актив балансу).

Перше дає можливість зрозуміти, з яких основних джерел формується капітал лікувально-профілактичного закладу та їх вартісне співвідношення, наскільки раціонально сформована досліджувана структура.

Власний капітал лікувально-профілактичного закладу – це власні джерела фінансування закладу, які створені його засновником (як правило, загальнодержавний орган чи орган(и) місцевої влади), а також в процесі діяльності можуть змінюватись в обсязі за рахунок самофінансування. Згідно з Формою № 1 бюджетних установ він поділяється на фонд у необоротних активах, фонд у малоцінних та швидкозношуваних предметах, результат виконання кошторису за загальним фондом, результат виконання кошторису за спеціальним фондом, результати переоцінок.

Позичений капітал лікувально-профілактичного закладу – джерело фінансових ресурсів на поворотній основі у вигляді позички, яку використовує підприємство протягом короткотривалого чи довготривалого періоду. Залучений капітал лікувально-профілактичного закладу, як правило, має натуральну або грошову форму, його надають закладу різноманітні суб'єкти господарювання (від комерційних підприємств до благодійних організацій) для здійснення його звичайної діяльності, а саме надання медичних послуг населенню. Строк використання цього виду капіталу, як правило, необумовлений.

Основний капітал – це частина фінансових ресурсів, яка спрямована на формування необоротних активів лікувально-профілактичних закладів. Зазвичай найбільшу питому вагу в капіталі цих закладів займає саме основний капітал. Його частка у різних лікувально-профілактичних закладах варіюється залежно від їх спеціалізації. Лікувально-профілактичні заклади, де основний капітал яких займає найбільшу питому вагу в їх сукупному капіталі, – це обласні й міські лікарні, центральні районні лікарні, певні спеціалізовані лікарні. Оборотний капітал – це частина фінансових ресурсів, яка формує оборотні активи лікувально-профілактичних закладів. Її частка також залежить від спеціалізації закладу. Лікувально-профілактичні заклади, де приблизно від 40 % і більше капіталу вкладено в оборотні засоби, представлені різними амбулаторно-поліклінічними закладами (центральна районна поліклініка, міська поліклініка, студентська поліклініка), центрами профілактики та боротьби зі СНІДом, медико-санітарними частинами, здоров'я пунктами.

Список використаних джерел

1. Бондар А.В. Основи проведення аналізу капіталу лікувально-профілактичних закладів. 2012. – URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/12426/1/3_12-16_Vis_722_menegment.pdf
2. Голінач Л.І. Еволюція корпоративної звітності підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Вип. 27. Ч. 1. С. 34-38.
3. Загорський В.С., Лободіна З.М., Лопушняк Г.С. Управління фінансовими ресурсами закладів охорони здоров'я: монографія. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2010. 261 с.

Лілія КОРИТНИК

кандидат економічних наук, докторант
ДННУ «Академія фінансового управління»
м. Київ, Україна

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ВАРТОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Перманентність дефіциту бюджетного фінансування та, як наслідок, додаткове фінансове навантаження на спеціальний фонд кошторису закладів вищої освіти (далі – ЗВО), а також конкурентна атмосфера на ринку освітніх послуг, визначають ключовими векторами їх фінансово-господарської та інноваційно-інвестиційної діяльності пошук шляхів і напрямів наповнення дохідної та раціоналізації видаткової частини спеціального фонду шляхом поліпшення механізму управління фінансовими ресурсами та оптимізації процесів планування